

INSTITUT ZA ŠUMARSTVO I DRVNU INDUSTRIJU NRBIH SARAJEVO
FOREST RESEARCH INSTITUTE — INSTITUT DE RECHERCHES FORESTIÈRES
SARAJEVO

Ing. BRANISLAV J. JOVKOVIĆ

PODIZANJE RASADNIKA I KULTURA TOPOLA U BOSNI I HERCEGOVINI

SARAJEVO — 1957

U V O D

Drvo u mehaničkoj i hemiskoj preradi dobija sve veću primenu i značaj. Zbog toga oseća se stalno povećanje potražnje drveta, kao osnovne ili dopunske sirovinske baze mnogih industrija. Da bi se zadovoljile ove potrebe, pojačava se eksploatacija drveta i traže se nove rezerve koje bi se stavile na raspolaganje tržištu. Međutim je mogućnost povećanja eksploatacije drveta, i zadovoljenja potreba tržišta sve manja, tako da se već sada oseća veliki nedostatak mnogih sortimenata, što ozbiljno zabrinjava tržište.

Kao najizrazitiji primer za ovo može da posluži celulozno drvo, čija je potražnja u stalnom porastu zbog sve veće primene celuloze kao sirovine u mnogim industrijama. Dovoljno je napomenuti potrošnju papira, kome je celuloza glavna sirovina pa će se videti da se ona povećava iz godine u godinu, tako da se postavlja ozbiljno pitanje kako će se obezbediti dovoljne količine celuloznog drveta. Mogućnost proizvodnje četinarskog celuloznog drveta, koje je najbolja sirovina za celulozu, danas je takva da ne može da zadovolji ni najosnovnije potrebe. Deficitiranost četinarskog drveta je problem šumarstva mnogih država. Zbog toga se u preradi svuda traži mogućnost zamene četinarskog drveta drvetom drugih vrsta. Ovde naročito dolaze u obzir topole, koje se sve više i šire upotrebljavaju u produkciji celuloze. Istina, one ne mogu potpuno da zamene četinare u preradi celuloze, ali je ipak ta zamena sve znatnija

Proizvodnjom topolovog celuloznog drveta dobijaju se znatne mase za relativno kratko vreme. Poznato je da topola već u dobi 8—15 god. daje dobro celulozno drvo, tako da topolu iskoristimo 5—10 puta u vremenu za koje se, recimo, jela iskoristi samo jedanput. Osim toga, topola daje za sve to vreme iskorištavanja mnogo više mase, jer se kod nje prosečni godišnji prirast za bolja zemljišta i drvorede kreće oko 20 m³ po 1 ha.

Upotreba celuloze je svakodnevno sve veća i svestranija. Fabrikacija papira ne da se ni zamisliti bez celuloze. Osim toga, ona se široko upotrebljava i u produkciji veštačke svile, drvene vune, celuloida, filmova, lakova i mnogih drugih proizvoda hemiske industrije. Produkcija papira danas je već dostigla toliku visinu da ozbiljno zabrinjava kako će se za njenu proizvodnju obezbediti dovoljno celuloze. Tako, SAD već troši 170 kg papira po jednom stanovniku, Engleska — 37 kg, Nemačka — 24 kg, Francuska — 20 kg, Čehoslovačka — 18 do 20 kg, dok je kod nas potrošnja oko 4,5 kg, a predviđa se povišenje do 10 kg. Svakako da topola

S A D R Ž A J

Uvod	3
I. Rad sa topolama u šumskim rasadnicima	9
1 — Izbor mesta za rasadnik	10
2 — Priprema zemljišta	13
a) Prethodna obrada zemljišta	13
b) Đubrenje veštačkim i prirodnim đubrivima	16
v) Zeleno đubrenje leguminozama	19
g) Dreniranje zemljišta u rasadniku	21
3 — Proizvodnja topolovih sadnica iz reznica	22
a) Izbor matičnih stabala za proizvodnju reznica	22
b) Priprema reznica i manipulacija sa njima	26
v) Sadnja reznica i proizvodnja sadnica topola	29
4) — Proizvodnja topolovih sadnica iz semena	37
5 — Nega sadnica u rasadniku	41
II. Sadnja topola na terenu	43
1 — Izbor terena za sadnju	44
2 — Priprema zemljišta	49
3 — Tehnika sađenja	55
4 — Nega i održavanje podignutih kultura	65
Zaključak	69
Literatura	70